

**Зінчук Наталія Анатоліївна,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
менеджменту освіти, економіки та маркетингу
ЦППО УМО НАПН України**

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЗАКЛАДІВ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЯК ПРЕДМЕТ НАУКОВОГО ОСМИСЛЕННЯ

***Анотація.** У статті обґрунтовано необхідність забезпечення конкурентоспроможності закладів післядипломної педагогічної освіти на ринку освітніх послуг в сучасних умовах. Визначено зміст поняття «конкурентоспроможність закладу післядипломної педагогічної освіти» на підставі аналізу змісту освітніх законодавчо-нормативних актів, наукової літератури з маркетингу й педагогічних джерел з проблем конкурентоспроможності навчальних закладів. Відібрано та структуровано зміст і види конкурентних переваг закладів післядипломної освіти. Виокремлено якість освітнього процесу як один із найважливіших показників конкурентоспроможності закладів післядипломної педагогічної освіти.*

***Ключові слова:** післядипломна педагогічна освіта, управління, маркетинг, конкурентоспроможність навчального закладу, конкурентні переваги.*

Зинчук Наталия Анатольевна

КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ УЧРЕЖДЕНИЙ ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ КАК ПРЕДМЕТ НАУЧНОГО ОСМЫСЛЕНИЯ

***Аннотация.** В статье обоснована необходимость обеспечения конкурентоспособности учреждений последипломного педагогического образования на рынке образовательных услуг в современных условиях. Определено содержание понятия «конкурентоспособность учреждения последипломного педагогического образования» на основании анализа содержания образовательных законодательно-нормативных актов, научной литературы по маркетингу и педагогических источников по проблемам конкурентоспособности учебных заведений. Отобраны и структурированы содержание и виды конкурентных преимуществ учреждений последипломного образования. Выделено качество образовательного процесса как один из важнейших показателей конкурентоспособности учреждений последипломного педагогического образования.*

***Ключевые слова:** последипломное педагогическое образование, управление, маркетинг, конкурентоспособность учебного заведения, конкурентные преимущества.*

COMPETITIVENESS OF THE POSTGRADUATE PEDAGOGICAL EDUCATION INSTITUTIONS AS A SUBJECT OF SCIENTIFIC THOUGHT

Abstract. *The paper emphasizes the need to ensure the competitiveness of the post-graduate teacher education in the educational market in modern world. Defined the concept of «competitiveness of the post-graduate teacher education» based on analysis of the content of educational legislative and normative acts, of the scientific literature on marketing and educational sources of problems of educational institutions competitiveness. Selected and structured content and types of competitive advantages of the post-graduate education. Quality of the educational process is pointed out as one of the most important indicators of competitiveness of the post-graduate teacher education.*

Key words: *postgraduate teacher education, management, marketing, competitiveness of educational institutions, competitive advantages.*

Постановка проблеми

Освітні реформи як частина глобальних змін, що відбуваються сьогодні в Україні, основні положення Закону України «Про освіту», Указ Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року», Постанова Кабінету Міністрів України «Про Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття»), Наказ МОНУ «Про затвердження галузевої Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти», прийняття нової редакції Закону «Про вищу освіту» 2014 року стало поштовхом до актуалізації проблем закладів післядипломної освіти. Поряд із зростанням професійних вимог до педагога або менеджера освіти докорінної перебудови та інноваційних змін потребують самі заклади, що здійснюють перепідготовку, стажування та підвищення кваліфікації зазначених категорій фахівців.

Разом з тим, як показують дослідження, залишається відкритим питання впровадження маркетингового підходу у діяльність закладів післядипломної освіти: недостатня увага приділяється розробленню маркетингової стратегії здійснення освітньої діяльності цими установами, нечітке позиціонування закладів на ринку освітніх послуг, не диверсифіковані маркетингові комунікації освітніх організацій, виявляється недостатнім рівень компетентності персоналу для роботи у гнучких ринкових умовах, а найголовніше – не урегульовано питання визначення якісного наповнення та системи управління якістю здійснення освітньої діяльності закладами післядипломної освіти.

Актуальність проблеми дослідження. XXI століття ставить перед навчальними закладами вимогу підвищення ефективності надання освітніх послуг і задоволення освітніх потреб споживачів. Для того щоб вийти на світовий рівень надання цих послуг у сфері післядипломної педагогічної освіти закладам, основною діяльністю яких є перепідготовка, стажування та підвищення кваліфікації освітян, потрібно зосередити увагу на визначенні конкурентних переваг у порівнянні з іншими вищими навчальними закладами та науковими установами, які працюють аналогічно, спрямовувати свою діяльність на повне та якісне задоволення потреб споживачів зазначеного сегменту ринку освітніх послуг.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Виокремлення та розроблення заходів з управління конкурентоспроможністю навчальних закладів є відносно новим об'єктом наукового дослідження як науковцями, так і практиками-управлінцями, та тими, що належать як до сфери менеджменту, так і до педагогіки. Основою наукових розробок фахівців цього напрямку є праці вітчизняних і закордонних науковців з освітнього менеджменту – Л. Даниленко, Г. Єльнікової, Ю. Конаржевського, В. Крижка, О. Мармази, В. Маслова, С. Ніколаєнка, В. Олійника, Є. Павлютенкова, Л. Сергєєвої, Т. Сорочан, Г. Тимошко, Є. Чернишової та багатьох інших. При цьому маркетинговий підхід в управлінні освітою більш докладно розглянутий у працях С. Волгіної, І. Захарової, В. Лазарева, О. Панкрухіна, Н. Пашкус, Н. Пащенко, І. Романової, З. Рябової, Г. Федорова, Є. Хрикова, Л. Шемятіхіної тощо.

Понятійно-категоріальну основу визначення конкурентоспроможності освітніх установ закладають такі науковці: у сфері вищих навчальних закладів (А. Асаул, В. Жмайлов, Б. Капаров, К. Кравченко, Л. Кухтінова, В. Лазарєв, С. Мохначов, Т. Ольшанцева, Н. Пащенко, А. Почтовюк, А. Ромін, К. Скрипка, Р. Фатхутдінов, І. Фірсова); закладів професійно-технічної освіти (В. Біркентале, Є. Солдатенко); загальноосвітніх навчальних закладів (О. Духневич), закладів післядипломної педагогічної освіти (З. Рябова).

Незважаючи на численні та багатовекторні наукові розвідки зазначеної проблеми, дослідження виявило, що належного та систематизованого відображення не знайшли питання забезпечення конкурентоспроможності закладів післядипломної освіти. Тому *метою* цієї статті є обґрунтування необхідності забезпечення конкурентоспроможності та визначення видів конкурентних переваг закладів післядипломної педагогічної освіти в умовах сучасних інноваційних змін.

Виклад основного матеріалу

Поняття конкурентоспроможності освітніх та загалом будь-яких організацій стало предметом спеціальних глибоких досліджень тільки в останні десять років. При цьому у науковій літературі вживається як термін «конкурентоспроможність», так і «конкурентоздатність». Більшість же педагогів притримуються думки, що конкурентоздатною може бути людина, особа, фахівець, що пропонує свої професійні послуги на відповідному сегменті ринку, і вступає у конкурентні відносини, наприклад, за краще робоче місце. Термін «конкурентоспроможність» вживається, як правило, в іншому контексті; її науковці та практики визначають на міжнародному рівні (конкурентоспроможність країни), галузевому рівні (конкурентоспроможність окремої галузі економіки), регіональному рівні (конкурентоспроможність регіону), рівні однотипних організацій (конкурентоспроможність підприємства чи організації), рівні товару чи послуги (конкурентоспроможність товару / послуги, що виробляється або надається певною організацією). У цьому дослідженні мова йде про конкурентоспроможність, що визначається на рівні освітніх організацій.

Насамперед, хотілося б відмітити, що про конкурентоспроможність галузі освіти й окремих освітніх закладів, зокрема, йдеться у багатьох законодавчо-нормативних документах з питань освіти останніх років. Наприклад, розробка «Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» зумовлена

«необхідністю кардинальних змін, спрямованих на підвищення якості і *конкурентоспроможності* освіти в нових економічних і соціокультурних умовах, прискорення інтеграції України у міжнародний освітній простір»². До речі, у цьому нормативному документі термін «конкурентоспроможність» вживається шість разів, підкреслюючи важливість перебудови системи освіти, зокрема і післядипломної, до нових викликів інноваційного розвитку галузі.

І хоча у зазначеному документі заявлено про започаткування процесу модернізації освітніх закладів та пристосування їх діяльності до нових вимог ринку освітніх послуг та ринку праці, однак залишаються невирішеними проблеми «якісного поліпшення освіти дорослих, діяльності закладів післядипломної педагогічної освіти, структурних підрозділів вищих навчальних закладів, на базі яких здійснюються перепідготовка та підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників»².

Що стосується безпосередньо педагогічної освіти, то прийнята у 2013 році галузева Концепція розвитку неперервної педагогічної освіти містить положення, які теж наголошують на «якісній підготовці педагогічних кадрів для всієї сфери освіти, створенні ефективної системи підготовки та підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників на основі поєднання національних надбань світового значення й усталених європейських традицій забезпечення розвитку педагогів, здатних у процесі постійного вдосконалення здійснювати професійну діяльність на засадах гуманізму, демократії, вільної *конкуренції* та високих технологій»³.

Разом з тим, аналіз наукової літератури дав можливість дійти висновку про відсутність єдиного визначення терміну «конкурентоспроможність навчального закладу». Для визначення й обґрунтування цієї дефініції звернемося спочатку до наукових праць з маркетингу, у яких конкурентоспроможність будь-якого економічного об'єкту трактується так:

- конкурентоспроможність як «здатність випереджувати конкурента у досягненні поставлених економічних цілей та отримувати на підставі цього певні вигоди»⁴;
- конкурентоспроможність – це «властивість об'єкта, що характеризує ступінь реального або потенційного задоволення ним конкретної потреби у порівнянні з аналогічними об'єктами, представленими на певному ринку»¹²;
- конкурентоспроможність можливо описати як «відносну характеристику, яка виражає ступінь відмінності розвитку певної організації від конкурентів за ступенем задоволення своїми товарами потреб людей. Конкурентоспроможність організації характеризує можливості та динаміку її пристосування до умов ринкової конкуренції»⁷;

² Указ Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» №344/2013 від 25 червня 2013 р. [електронний ресурс]. — Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/go/344/2013

³ Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження галузевої Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти» № 1176 від 14 серпня 2013 р. [електронний ресурс]. — Режим доступу : http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816/

⁴ Еремін В. Н. Маркетинг: основи и маркетинг информации : учебник / В. Н. Еремін. — М. : КНОРУС, 2006. — С. 198.

¹² Фатхутдинов Р. А. Управление конкурентоспособностью организации : учебник. / Р. А. Фатхутдинов. — 2-е изд., испр. и доп. — М. : Эксмо, 2005. — С. 268.

⁷ Мазилкина Е. И. Управление конкурентоспособностью / Е. И. Мазилкина, Г. Г. Паничкина. — М. : Омега-Л, 2009. — С. 29.

- конкурентоспроможність виступає «узагальнювальним показником життєстійкості підприємства, його умінням ефективно використовувати свій фінансовий, виробничий, науково-технічний та трудовий потенціал; це можливість ефективної господарської діяльності та її практичної прибуткової реалізації в умовах конкурентного ринку»⁸.

Що стосується освітніх організацій, категорія «конкурентоспроможність закладу» конкретизується відповідно до основних завдань, покладених на них органами управління освітою та суспільством. У дисертаційному дослідженні Н. Пащенко конкурентоспроможність вищого навчального закладу являє собою «нинішні та потенційні здатності (можливості) по наданню відповідного рівня освітніх послуг, що задовольняють потреби суспільства під час підготовки висококваліфікованих фахівців, а також потреби по розробленню, створенню та реалізації науково-методичної та науково-технічної продукції як на сучасному етапі, так і в майбутньому»¹⁰.

Врахування нормативного фактору конкурентоспроможності навчальних закладів підкреслює В. Жмайлов і вказує на «здатність задовольняти потреби суспільства в освітніх послугах відповідно до державних стандартів і робити це треба не гірше, ніж конкуренти, що існують на цьому ринку»⁵.

На економічному аспекті конкурентоспроможності вищого навчального закладу наголошується у дослідженні В. Лазарева і С. Мохначова, за яким конкурентоспроможність відображає «перевагу перед конкурентами за низкою показників — фінансово-економічних, маркетингових, матеріально-технічних, кадрових і соціально-політичних, а також здатність закладу до позакризового функціонування та своєчасної адаптації до змінних умов зовнішнього середовища»⁶.

З управлінського погляду, здається вдалим визначення конкурентоспроможності навчального закладу, даним А. Роміним, за яким ця категорія розглядається як «здатність пристосовуватися до потреб замовників, постійно розвиваючись у розробленій стратегії та місії, урахуваючи тенденції конкретного сегмента освітнього ринку, спираючись на ефективне використання наявних ресурсів та довгострокову співпрацю з партнерами»¹¹.

Ці положення мають принципове методологічне значення для системи післядипломної освіти, яка відповідно до нової редакції Закону України «Про вищу освіту» визначається «спеціалізованим вдосконаленням освіти та професійної підготовки особи шляхом поглиблення, розширення та оновлення її професійних знань, умінь та навичок або отримання іншої професії, спеціальності на основі

⁸ Международный маркетинг: учеб. пособие / Н. И. Перцовский, И. А. Спиридонов, С. В. Барсукова ; под ред. Н. И. Перцовского. — М. : Высшая шк., 2001. — С. 74.

¹⁰ Пащенко Н. И. Конкурентоспособность вузов и стратегии их деятельности в условиях региональной конкуренции : дис. ... канд. экон. наук : 08.00.04 «Региональная экономика» / Н. И. Пащенко. — Уфа, 1999. — С. 89.

⁵ Жмайлов В. М. Визначення конкурентних переваг вищих навчальних закладів – один із можливих напрямів модернізації освіти / В. М. Жмайлов // Вісник СНАУ. — 2010. — Вип. 6/1. — С. 12. — (Серія «Економіка та менеджмент»).

⁶ Лазарев В. А. Конкурентоспособность вуза как объект управления: монография / В. А. Лазарев, С. А. Мохначев. — Екатеринбург : Пригород. вести, 2003. — С. 71.

¹¹ Ромін А. Механізми державного управління конкурентоспроможністю вищого навчального закладу / А. Ромін // Державне управління та місцеве самоврядування. — 2014. — Вип. 1(20). — С. 102.

здобутого раніше освітнього рівня та практичного досвіду»¹. Суттєвим аспектом у цьому випадку виступає той факт, що післядипломна освіта, з одного боку, впливає на інші сфери та установи освітньої діяльності через роботу із слухачами, а з іншого, власне заклади післядипломної освіти теж потребують інноваційних змін і стратегічного розвитку із врахуванням вимог часу, ситуації на ринку освітніх послуг і міжнародних ринках в цілому. Як зазначає В. Олійник, «неперервна освіта є не тільки провідною умовою всебічного розвитку особистості, збагачення її творчого потенціалу, засобом реалізації її здібностей, а й важливим фактором соціально-економічного розвитку суспільства, його духовної і виробничої сфери, *конкурентоспроможності* держави на світовій арені»⁹.

Тому одним із напрямів модернізації закладів післядипломної освіти є переведення останніх на маркетингову основу функціонування, головним фактором якого буде виступати їх конкурентоспроможність.

Ми притримуємося думки, що *конкурентоспроможність закладу післядипломної педагогічної освіти* — це потенційна спроможність випереджати інші освітні та наукові установи у задоволенні потреб суспільства в освітніх послугах щодо удосконалення системи професійно-педагогічної підготовки, стажування та підвищення кваліфікації керівних, науково-педагогічних та педагогічних працівників за умови ефективного використання наявних ресурсів закладу та здатності впроваджувати конкурентні педагогічні інновації.

Хотілося б відмітити, що конкурентні відносини у післядипломній педагогічній освіті можуть будуватися:

- за предметною ознакою, тобто конкуренція існує серед аналогічних закладів, що забезпечують неперервність освіти виключно педагогічних працівників, та задовольняють однакові професійні запити серед вказаних категорій;
- за функціональною ознакою, де конкурентна боротьба відбувається за право здійснення освітніх послуг між різними закладами (іншими вищими навчальними закладами, науковими установами тощо, у яких профільною діяльністю не є перепідготовка, стажування та підвищення кваліфікації працівників закладів освіти).

На систему забезпечення конкурентоспроможності закладів післядипломної освіти впливають як зовнішні, так і внутрішні фактори. Фактори зовнішнього середовища світового, державного або місцевого рівня ззовні впливають на освітні організації, формуючи стратегічне бачення та вибір конкурентної стратегії закладу на ринку освітніх послуг. Заклади післядипломної освіти піддаються впливу зовнішніх факторів, але прямого впливу на них не мають. Внутрішні фактори забезпечення конкурентоспроможності освітніх установ безпосередньо формуються у кожному закладі, і власне вони визначають внутрішній ресурсний потенціал організації щодо якісного забезпечення освітнього процесу та розвитку професійної компетентності педагогічних працівників.

Складена автором систематизація факторів впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на конкурентоспроможність закладів післядипломної освіти визначена через

¹ Закон України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 р. № 1556-VII [електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>

⁹ Олійник В. В. Післядипломна педагогічна освіта в Україні у контексті світового розвитку / В. В. Олійник // Післядипломна освіта в Україні. — 2002. — № 2. — С. 25.

класифікацію конкурентних переваг зазначених освітніх установ (див. табл.). Під конкурентними перевагами у цьому випадку слід розуміти систему переважальних цінностей та можливостей закладу післядипломної освіти, що у кінцевому підсумку можуть оцінюватися як за приростом професійних і морально-етичних якостей споживачів освітніх послуг, так і за довготривалим ефективним функціонуванням навчального закладу на ринку освітніх послуг.

Таблиця

Види конкурентних переваг закладів післядипломної освіти на ринку освітніх послуг*

Освітнє середовище	Вид конкурентної переваги	Зміст конкурентної переваги
1	2	3
Зовнішнє середовище навчального закладу	Зовнішні конкурентні переваги	<p>Стабільність політичної ситуації в регіоні та країні.</p> <p>Ефективна система державного регулювання економіки.</p> <p>Стабільність бюджетних наповнень та відрахувань держави на освіту.</p> <p>Наявність державної стратегії інтелектуального розвитку громадян.</p> <p>Розвинута інфраструктура регіону, у якому розташований навчальний заклад.</p> <p>Вигідне географічне розташування навчального закладу.</p> <p>Задоволення менеджерів освіти якістю навчання слухачів</p>
Внутрішнє середовище навчального закладу	Основна діяльність закладу	<p>Різноманітний спектр освітніх програм підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації, наукового розвитку.</p> <p>Ексклюзивність освітніх послуг, диверсифікація напрямів підготовки.</p> <p>Забезпечення належної якості підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації, наукової підтримки.</p> <p>Відсутність корупції та упередженого ставлення до споживачів освітніх послуг.</p> <p>Прогресивність освітніх технологій, постійне оновлення змісту та методики проведення навчальних занять; посилена увага до практичної підготовки та передового досвіду.</p> <p>Ефективна система моніторингу освітніх та інших потреб слухачів.</p> <p>Задоволення слухачів, відсутність претензій</p>
	Ресурсне забезпечення	Фінансові конкурентні переваги

Продовження табл.

1	2	3	4
	Ресурсне забезпечення	Матеріально-технічні конкурентні переваги	Належні технічні можливості організації навчального процесу. Новітні навчальні приміщення та навчальне обладнання, своєчасне оновлення матеріально-технічної бази. Раціональність використання матеріально-технічних ресурсів
		Кадрові конкурентні переваги	Високий рівень професійної компетентності професорсько-викладацького складу, педагогічна майстерність, практичний досвід. Володіння та застосування інновацій в освітній діяльності, схильність до дослідницької діяльності. Гордість колективу за приналежність до певного закладу вищої освіти
	Менеджмент та маркетинг	Висока якість та професіоналізм управління. Оптимальна організаційна структура закладу, ефективний розподіл обов'язків. Висока організаційна культура навчального закладу. Ефективні інформаційні комунікації, достатня інформаційна база. Спільна робота із закордонними закладами. Позитивний імідж закладу. Ефективна рекламна діяльність, стимулювання просування освітніх послуг на ринок. Наявність ефективних стратегій маркетингової діяльності. Спроможність та швидкість переорієнтації діяльності із врахуванням потреб ринку освітніх послуг та ринку праці. Гнучка політика ціноутворення та інших ринкових механізмів забезпечення стійкості навчального закладу	

* Джерело: розроблено автором.

Одним із найважливіших показників, що визначає конкурентоспроможність закладу післядипломної освіти, є *якість освітнього процесу* як показник відповідності результатів проходження курсів підвищення кваліфікації або стажування дійсним потребам слухачів, їхніх керівників та суспільства в цілому. Однак складність визначення цього показника полягає у тому, що досі не розроблені державні стандарти післядипломної освіти, і тому виявляється неможливим порівняння освітніх результатів із зразком, певним еталоном. У закладах післядипломної педагогічної освіти, що функціонують у всіх обласних центрах України, практично відсутні єдині підходи до організації освітньої діяльності та оцінювання отриманих у кінці курсу результатів.

Спільними (узагальнювальними) підходами до забезпечення якості (а тому і конкурентоспроможності) закладів післядипломної педагогічної освіти ми вважаємо: добір змісту, форм і методів курсового навчання або стажування відповідно до потреб педагогічної інноватики та соціально-економічного розвитку держави; використання випереджувального фактору освітньої послуги, враховуючи періодичність відвідування слухачами курсів підвищення кваліфікації; поширення кращого вітчизняного та

зарубіжного досвіду курсового навчання керівних, науково-педагогічних та педагогічних кадрів; залучення профільних професорсько-викладацьких і наукових кадрів, компетентних фахівців-практиків до навчального процесу у післядипломній педагогічній освіті.

Висновки

Враховуючи вищезазначене, ми обґрунтували потребу запровадження маркетингового підходу у закладах післядипломної педагогічної освіти, зокрема визначення, оцінювання й управлінської підтримки конкурентоспроможності цих закладів. Визначено поняття «конкурентоспроможність та конкурентні переваги закладів післядипломної освіти». Запропоновано класифікацію конкурентних переваг закладів післядипломної освіти із врахуванням дії чинників зовнішнього та внутрішнього середовища. Якість освітнього процесу перепідготовки, стажування та підвищення кваліфікації визнано одним із найважливіших показників конкурентоспроможності закладів післядипломної педагогічної освіти.

Перспективи подальших розвідок у цьому напрямі

Щодо перспектив подальших розвідок у цьому напрямі, то наукового вирішення потребують питання розроблення ефективних стратегій забезпечення конкурентоспроможності навчальних закладів та специфіки їх впровадження у діяльність закладів післядипломної педагогічної освіти.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 р. № 1556-VII [електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>
2. Указ Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» №344/2013 від 25 червня 2013 р. [електронний ресурс]. — Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/go/344/2013
3. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження галузевої Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти» № 1176 від 14 серпня 2013 р. [електронний ресурс]. — Режим доступу : http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816/
4. Еремін В. Н. Маркетинг: основы и маркетинг информации: учебник / В. Н. Еремін. — М. : КНОРУС, 2006. — 656 с.
5. Жмайлов В. М. Визначення конкурентних переваг вищих навчальних закладів – один із можливих напрямів модернізації освіти / В. М. Жмайлов // Вісник СНАУ. — 2010. — Вип. 6/1. — С. 11–14. — (Серія «Економіка та менеджмент»).
6. Лазарев В. А. Конкурентоспособность вуза как объект управления: монография / В. А. Лазарев, С. А. Мохначев. — Екатеринбург : Пригород. вести, 2003. — С. 71.
7. Мазилкина Е. И. Управление конкурентноспособностью / Е. И. Мазилкина, Г. Г. Паничкина. — М. : Омега-Л, 2009. — 328 с.
8. Международный маркетинг: учеб. пособие / Н. И. Перцовский, И. А. Спиридонов, С. В. Барсукова ; под ред. Н. И. Перцовского. — М. : Высшая шк., 2001. — 239 с.

9. Олійник В. В. Післядипломна педагогічна освіта в Україні у контексті світового розвитку / В. В. Олійник // Післядипломна освіта в Україні. — 2002. — № 2. — С. 25–29.

10. Пашенко Н. И. Конкурентоспособность вузов и стратегии их деятельности в условиях региональной конкуренции: дис. ... канд. экон. наук : 08.00.04 «Региональная экономика» / Н. И. Пашенко. — Уфа, 1999. — 191 с.

11. Ромін А. Механізми державного управління конкурентоспроможністю вищого навчального закладу / А. Ромін // Державне управління та місцеве самоврядування. — 2014. — Вип. 1(20). — С. 99–106.

12. Фатхутдинов Р. А. Управление конкурентоспособностью организации: учебник / Р. А. Фатхутдинов. — 2-е изд., испр. и доп. — М. : Эксмо, 2005. — 544 с.

**COMPETITIVENESS OF THE POSTGRADUATE PEDAGOGICAL
EDUCATION INSTITUTIONS AS A SUBJECT OF SCIENTIFIC THOUGHT**

The article raised a very relevant issue of competitiveness of the post-graduate teacher education in the modern world. Specified relevance of implementing a marketing approach to the post-graduate education. Emphasized that the post-graduate teacher education needs to focus on identifying competitive advantages compared with other universities and research institutions that are engage dissimilar activities and have an incentive to complete and high-quality customer satisfaction of this segment of the education market.

Defined the concept of "competitiveness of the post-graduate teacher education" based on analysis of the content of education legislative and normative acts, of the scientific literature on marketing and educational sources of problems schools' competitiveness. Indicated that the competitiveness of the post-graduate teacher education is potential ability to stay ahead of other educational and research institutions in meeting the needs of society in educational services by improving the system of vocational and educational training, training and training management, academic teaching and teachers provided effective use of available school resources and ability to implement competitive pedagogical innovation.

The author compiled systematization factors influence internal and external factors on the competitiveness post-graduate education through the classification of the competitive advantages of the educational institutions. One of the most important factors that determine the competitiveness of post-graduate education, recognizes the quality of the educational process. In further studies can be developed effective strategies to ensure competitiveness of the post-graduate teacher education.